

حضرت فاطمه سلام الله عليها

فَرَضَ اللَّهُ... الْقَدْلَ فِي الْأَحْكَامِ إِيْنَسَا لِلرَّعِيَّةِ.

خداوند... عدالت در داوری‌ها را برای آرامش مردم، واجب ساخت.

کتاب من لا یحضره الفقیه: ج ۳ ص ۵۶۸ ص ۴۹۴

حدیث روز

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی راه روشن

سر دبیر: محمد ادرسی

مدیر بازرگانی: فاطمه بصیرتی

مدیر مسئول:سید حسین ساداتی نژاد

طراحی و صفحه آرایی: فرشاد مصاحبی محمدی

مدیر روابط عمومی: سید علی ساداتی نژاد

خبرنگاران: علی دشتی منفرد محمد طاهّا مکی، محمد رضا دهقانی،مهدی شمس نژاد،، شیوا قزوینه

آدرس: کاشان-بلوار باهنر-کوی شهید مفتحی- پلاک ۵۴- مجتمع راه روشن

تلفن دفتر: ۰۲۱۵۵۵۴۸۴۳۰۹۱۳۷۷۸۱۲۴

امور چاپ: چاپخانه ریحان

فضای مجازی و فرصت سوزی تاریخی

و فرهنگ دینی- ملی او تمام اطلاعات موجود را، چه درست و چه غلط، چه سازنده و چه مخرب در اختیار کودک قرار می‌دهد و این امر موجب برهم‌خوردن بسیاری از تناسبات متفشی سن کودک می‌شود. بسیاری از آسیب‌هایی که اکنون جامعه‌ی بشری در حوزه‌ی کودک و نوجوان با آن مواجه است ناشی از همین تغییر نقش‌هاست، مطالعات متعددی در این خصوص صورت گرفته و در بسیاری از کشورهای جهان مراکزى به شکل تخصصی در این زمینه مشغول فعالیت‌اند و این نشان می‌دهد که با یک معضل جهانی و جدی روبه‌رو هستیم.

یکی از دلایل اصلی مدیریت و کنترل اینترنت نیز از همین جا نشأت می‌گیرد بدون شک نمی‌توان کودکان و نوجوانان را به شکل کامل از این فضا دور نگه‌داشت و اینترنت را تبدیل به یک حریم ممنوعه برای آن‌ها کرد. زندگی کودکان با میزان و کیفیت آموزشی که دریافت می‌کنند، به‌طور مستقیم در ارتباط است و فضای مجازی امروزه به یکی از مهم‌ترین مراکز آموزش کودکان تبدیل شده است.

والدین می‌توانند اقدامات مراقبتی خود را در دوران جدید به شکل مستقیم و غیرمستقیم انجام دهند. آن‌ها باید به شکل منظم بر فعالیت فرزندان خود در فضای مجازی نظارت کنند و در خصوص مسائلی که برای آن‌ها پیش می‌آید، با آن‌ها گفتگو کنند و میزان مصرف دیتای فرزند خود را مدیریت کنند به‌علاوه، با توجه به الزام حاکمیت، پلتفرم‌ها باید به مسئولیت اجتماعی خود عمل‌نموده و ضمن رده‌بندی تولیدات محتوایی خود، از انواع ابزارهای منطقی و فنی، مانند افزونه‌های محدودکننده‌ی جست‌وجو، جست‌وجوی امن، اینترنت اختصاصی کودکان و Parental Control برای مدیریت محتوای قابل ارائه متناسب با رده‌بندی سنی استفاده نمایند.

«کشورها و جوامع مختلف به تجربه‌های موفقى درباره‌ی کنترل فضای مجازی داشته‌اند؟»
«کشورهای مختلف بسته به دکتربین حکمرانی خودشان نظام متفاوتی در کنترل فضای مجازی دارند. مثلاً، دکتربین حکمرانی فضای مجازی بازارمحور آمریکایی (دکتربین لیبرالیستی)، مبتنی بر فردگرایی (Individualism) شکل گرفته است. پیرو همین نگاه و دکتربین برآمده از آن، آمریکایی‌ها تلاش داشته‌اند که مدل حکمرانی چند ذی‌نفعی کاذب را که درواقع منجر به تسلط بازار و شرکت‌ها بر مقدرات جهان می‌شود، در حکمرانی جهانی فضای مجازی ترویج نمایند. این مدل شرکت‌های بزرگ فاوا را که عموماً آمریکایی‌اند در مقابل دولت‌ها در مراجع تصمیم‌گیری می‌نشانند و از دولت‌ها خلع ید می‌کند و بدین طریق کامل بلندی در آمریکایی‌سازی جهان و بسط سلطه‌ی خود برمی‌دارد و دولت‌های ملی را تبدیل به دولت‌های تهی و توخالی- که پاسلبان مدی منافع آمریکا هستند- می‌کند علاوه بر سده ساینبری آمریکا که بر حفظ بازو و نفوذ و سلطه تخریب و تأکید دارد، مشی عملی این کشور در مواجهه با رقابلی نظیر چین و در سطحی دیگر روسیه و حتی بهمین‌ارزایی‌اش بر این امر دلالت دارد که این کشور در این مسیر عزمی جدی دارد.

گفتمان برآمده از دکتربین حکمرانی فضای مجازی آمریکایی، مبتنی بر پلتفرم‌های آزاد و جهانی است و مکانیسم‌های کنترلی خویش را بر پایه‌ی مکانیسم‌های بازار نظیر قیمت، تنظیم‌گری انواع مدل‌های کسب‌وکار مجازی، قانون رقابت و انانها قرار داده‌اند. البته دولت آمریکا که در مقیاس ملی دفعه‌های رقابت را دارد، در مقیاس فراملی و بین‌المللی به‌شدت از انحصار فعالیت پلتفرم‌های آمریکایی دفاع می‌کند و با انواع مداخلات و تجربه‌ها یکه‌تازی‌اش را حفظ می‌کند.

آما در چین، دکتربین حکمرانی سرمایه‌داری متمرکز دولتی حاکم است. این دکتربین تکیه بر «امنیت ملی» دارد. قانون‌گذاری، حفاظت و تأمین شبکه، کاربران و نظام‌های اجتماعی و تاحدودی حریم خصوصی محور اصلی حکمرانی فضای مجازی در این رویکرد است. چینی‌ها فکر قریب به دو دهه است که به مخالفت با گفتمان غالب در حکمرانی فضای مجازی برخاسته‌اند و نه‌تنها به سپهم حاکمیتی دولت در این رویکرد انتقاد دارند، بلکه از اساس این رویکرد را در خدمت جریان سرمایه‌داری غربی به‌ویژه شرکت‌های بزرگ آمریکایی می‌دانند.

مدل چینی حکمرانی فضای مجازی، کنترل شدید بر جریان گردش محتوا دارد تا ثبات اجتماعی، مشروعیت سیاسی و قواعد حزب کمونیست چین را حفظ نماید چینی‌ها بر مقاومت‌سازی شبکه‌ها و زیرساخت‌های حیاتی در برابر آسیب‌پذیری‌های سایبری اهتمام خاصی دارند. رهبران چین، در حکمرانی فضای مجازی بر سه عنصر استقلال فناوری، قطع وابستگی خارجی به‌ویژه در بخش تأمین کنندگان و کمک به شرکت‌های داخلی برای تسلط در بازارهای نوظهور فضای مجازی تأکید دارند. این گفتمان، مقابل گفتمان سکوها جهانی و باز است که توسط آمریکا دنبال می‌شود. نکته‌ی قابل توجه، هم‌نوایی دیپلماسی تجاری، فعالیت‌های تجاری چین فناوری چینی و خطمشی‌های سایبری چین است به‌نوعی که بخش خصوصی و شرکت‌های بین‌المللی چینی منافع اقتصادی و تجاری‌شان را در پیش‌بینی کرده و حتی توسعه می‌دهند. حکمرانی داخلی سایبری چین، بر انسجام خطمشی‌ها و استراتژی‌های سایبری چین تأکید دارد و طی دو دهه اخیر بر زیرساخت‌های حیاتی، ذخیره‌سازی داده، اثرسنجی‌های امنیتی و حفاظت از داده‌های شخصی تمرکز داشته است.

چین در الگو حکمرانی سایبری خود، مدل حکمرانی داخلی‌اش را مؤید و مبلغ مدل حکمرانی جهانی‌اش می‌داند: آن‌ها معتقدند، از سویی الگوی تنظیم مقررات چین به‌دلیل اشاعه‌ی این الگو در دیگر کشورها، تکثیر خواهد شد و حتی در برخی کشورها کاملاً تقلید خواهد شد. از سویی دیگر در سطح بین‌الملل، در کنار اروپا یک الگوی حکمرانی قدرتمندی در حوزه‌ی داده و امنیت به

همگان روشن شده است که «جریان آزاد اطلاعات» چیزی جز «تجارت آزاد داده» نیست. خلاصه آنکه، طبیعتاً بسیاری از مسائل قابل مشاهده، نظیر قدرت‌یافتن پلتفرم‌ها، شکل‌گیری انحصارات، کاهش ظرفیت حکمرانی دولت‌ملتها، کم‌رنگ‌شدن و حتی پایان حریم خصوصی، مخدوش‌شدن دموکراسی‌ها، شکل‌گیری سرمایه‌داری نظارتی و پلتفرمی، مرززدایی و - ناشی از همین موضوع است. ناشی از تغییر و تضادی که میان دکتربین‌های قدرت‌ها با مبانی اسلام و آرمان‌های انقلاب اسلامی وجود دارد.

آما برخی دیگر از مسائل این حوزه و تحولات آن ناشی از سوءمدیریت در مقیاس ملی است که در صورت مدیریت مناسب، ضمن فهم دقیق این تحول عمیق، باید هردو مشکل را مدیریت نماید و جامعه و کشور را از این پیچ تاریخی به سلامت عبور دهد. آما مشکل اصلی ما این است که فهم دقیقی از این تحول مهم و تاریخی و ابعاد آن در کشور وجود ندارد و فضای مجازی دستمایه‌ی نزاع‌های سیاسی قرار گرفته و بدنه‌ی مدیریتی کشور نتوانسته نگاه مثرقی، عمیق، راهبردی و تمدنی رهبر انقلاب در فضای مجازی را فهم و دنبال کند و درگیر حواشی سیاسی شده و فرصت‌سوزی کرده است.

هرچند فضای مجازی فرصت‌های زیادی در اختیار بشر قرار می‌دهد، آما ورود آن به تمام شئون زندگی انسانی تهدیدات ناشناخته‌ای با خود به همراه می‌آورد که تا پیش از این بشریت تجربه‌ی مواجهه با آن را نداشته است. جهان با ورود اینترنت خوشتبین بود که به هماهنگی، همراهی، ارتباط بهتر، راحتی بیشتر و دنیایی سالم‌تر خواهد رسید! آما تمام این خوش‌بینی‌ها درگیر آماگو‌های متعددی بوده و هست و مشکل اینجاست که این پدیده در فرایند سریع گسترش خود به هیچ عنوان منظر شناخت بیشتر ما نمی‌ماید. لذا، استفاده از این فضا و گسترش آن به هیچ عنوان نباید رها باشد و باید به‌دروستی مدیریت شود. والا، روزبه‌روز حاکمیت ملی خود را از دست خواهیم داد.

«تأثیر این تحولات بر ابعاد سخت و نرم حکمرانی و اداری جامعه چیست؟»
«به یک معنی ساده، حکمرانی عبارت است از «امثال اراده» در شرایط توزیع‌یافتند قدرت» یا همان «قدرت اجتماعی‌شد» بر این اساس می‌توان ادعا کرد که تحولات فضای مجازی، اثرگذارترین حوزه‌ها بر امر حکمرانی است، زیرا این فضا با فعال‌سازی و ظرفیت‌بخشی به کاربران مختلف در سطوح ملی و فراملی، به مصاف ساختارهای سنتی حکمرانی جامعه به‌ویژه ساختار سلسله‌مراتبی و قدرت‌های متمرکز و کانونی رفته و نظرات جامعه‌ی شبکه‌ای و حکمرانی خرد و توزیع‌شده (micro powers) را به‌وجود آورده است.

در چنین شرایطی شاهد تغییر الگوی سنتی اعمال حکمیت دولت‌ها از طریق رابطه‌ی عمودی با افقی، غیرمتمرکز و شبکه‌ای هستیم، به‌علاوه درگشته، دولت انحصار در تنظیم‌گری نداشت، آما امروزه با بزرگ‌شدن شرکت‌ها، آن‌ها نیز ساختارهای سنتی حکمرانی به همراه با دولت‌ها در تنظیم‌گری ایفای نقش کنند. افزایش تولید داده، قدرت نظارتی و تحلیلی دولت‌ها از افزایش می‌دهد و شفافیت، نظارت و نظام تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد را در می‌گرداند، آما امروزه نیز می‌توان از آن‌ها سرای این‌چالش‌ها چشم‌گیرتر شده‌اند.

بخشی دیگر از مشکلات، ناشی از ایدئولوژی و منطقی است که پیشران این تحولات در مقیاس جهانی است و ناشی از آن است که این فناوری‌ها در بستر نظام سرمایه‌داری و اهداف مخرب آن تکرین‌یافته و پیش می‌رود. البته آن‌ها تا مدت‌ها این اهداف را در شعارهایی مانند «جریان آزاد اطلاعات» و «حق دسترسی» و امثالهم پنهان می‌کردند، آما امروزه توخالی‌بودن بسیاری از این شعارها با فروش اطلاعات کاربران و دستکاری اذهان و دیگر رسوایی‌ها آشکارشده و حتی هم‌پیمانان غربی را به مدیریت و تنظیم‌گری «جریان آزاد اطلاعات» واداشته و

بر سهولت دسترسی به اینترنت باعثشده تا شاهد دردت و فرسالتی قابل توجه کودکان در اینترنت باشیم، اکنون با تجربه‌ی جدید کودکان و نسل آن‌لین مواجهیم که خانواده‌ها و نظام آموزش‌وپرورش کشور را درگیر چالش‌های جدیدی کرده است. یکی از اصلی‌ترین چالش‌های موجود دگرگونی و جابه‌جایی نقش‌هاست. درگشته، کودکان برای یادگیری به فضای خانواده و پدر و مادر و نه‌ایست مدرسه متکی شوند و محیط اطراف آن‌ها محدود بود و همه‌ی اطلاعات در دسترس آن‌ها به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم، متناسب با اقتضات سنی آن‌ها مدیریت می‌شده؛ آما امروزه این انحصار شکسته‌شده و کودکان آن‌لین، بدنبال پاسخ پرسش‌های خود در فضای مجازی می‌گردند.

این فضا، اگر درست مدیریت نشود که متأسفانه در کشور ما چنین است، بدون در نظر گرفتن شرایط روحی و جسمی کودک

دشمنان
از فضای مجازی
حدّاکثر استفاده را دارند میکنند.
خب متأسفانه در فضای مجازی
کشور ما هم که آن رعایت‌های لازم با
وجود این همه تأکیدی که من کردم
صورت نمیگیرد و در یک جهانی
واقعاً ول است،

محدودت‌های جغرافیایی و فیزیکی را درنوریده و کاربران را به وسعت همه‌ی اشخاص حقیقی و حقوقی در گستره‌ی جهانی به هم متصل کرده است، کاربرانی که به مدد ظرفیت‌های ارتباطی و اطلاعاتی فناوری، برای زیست حداقل مادی خویش، «توانمند» گشته‌اند. به‌رحال، از رهگذر تحولات فناوری اطلاعات و ارتباطات و توانمندی کاربران به رکن سوم می‌رسیم؛ تحولی که در نظام‌های اجتماعی رخ می‌دهد. اگر به اجمال بخواهیم به مهم‌ترین تحولات عموم نظام‌های اجتماعی در عصر فضای مجازی اشاره کنیم، اولاً بسط نظام‌های اجتماعی در امتداد فضای واقعی و بنحوی تحولی است، ثانیاً تغییر ساختار سنتی اجتماعی را در پی خواهد داشت، تغییری که به تعبیر رهبر انقلاب در حال رقم‌زدن تحولات تمدنی است و ثالثاً سه ارزش کلیدی «شمارکت، مشروعیت و کارایی» که ارزش‌های پایه و مادر در نظام‌های اجتماعی‌اند را متحول کرده است.

«عده‌ترین آسیب‌های احتمالی این گسترش چه خواهد بود؟»

«واقعیت این است که تأثیرات فضای مجازی به‌صورت فزاینده‌ای بیشتر می‌شود و تمامی حوزه‌ها را متأثر می‌سازد و هم‌افزا یا سایر تحولات فناورانه تمدن جدیدی را تصویر می‌کند. ما با فرصت و تهدید مواجهیم، البته مسائل و تهدیدات ریشه‌های مختلفی دارد. بخشی از آن‌ها ناشی از ماهیت این تحولات است که در تحولات تمدنی بشری پیشین نیز می‌توان از آن‌ها سرای گرفت. نفس تحول از یک دوره تاریخی و تمدنی به دوره دیگر همواره چالش‌های زیادی را در همراه داشته است و در این دوره به‌علت سرعت بسیار زیاد تحول و نیز عمق و گستردگی تحولات، این‌چالش‌ها چشم‌گیرتر شده‌اند.

بخشی دیگر از مشکلات، ناشی از ایدئولوژی و منطقی است که پیشران این تحولات در مقیاس جهانی است و ناشی از آن است که این فناوری‌ها در بستر نظام سرمایه‌داری و اهداف مخرب آن تکرین‌یافته و پیش می‌رود. البته آن‌ها تا مدت‌ها این اهداف را در شعارهایی مانند «جریان آزاد اطلاعات» و «حق دسترسی» و امثالهم پنهان می‌کردند، آما امروزه توخالی‌بودن بسیاری از این شعارها با فروش اطلاعات کاربران و دستکاری اذهان و دیگر رسوایی‌ها آشکارشده و حتی هم‌پیمانان غربی را به مدیریت و تنظیم‌گری «جریان آزاد اطلاعات» واداشته و

بر سهولت دسترسی به اینترنت باعثشده تا شاهد دردت و فرسالتی قابل توجه کودکان در اینترنت باشیم، اکنون با تجربه‌ی جدید کودکان و نسل آن‌لین مواجهیم که خانواده‌ها و نظام آموزش‌وپرورش کشور را درگیر چالش‌های جدیدی کرده است. یکی از اصلی‌ترین چالش‌های موجود دگرگونی و جابه‌جایی نقش‌هاست. درگشته، کودکان برای یادگیری به فضای خانواده و پدر و مادر و نه‌ایست مدرسه متکی شوند و محیط اطراف آن‌ها محدود بود و همه‌ی اطلاعات در دسترس آن‌ها به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم، متناسب با اقتضات سنی آن‌ها مدیریت می‌شده؛ آما امروزه این انحصار شکسته‌شده و کودکان آن‌لین، بدنبال پاسخ پرسش‌های خود در فضای مجازی می‌گردند.

کنترل و مدیریت فضای مجازی همواره از دغدغه‌های رهبر انقلاب بوده است. ایشان در سخنرانی نوروزی فرمودند: «آدمشمنان از فضای مجازی حدّاکثر استفاده را دارند میکنند. خب متأسفانه در فضای مجازی کشور ما هم که آن رعایت‌های لازم با وجود این همه تأکیدی که من کردم صورت نمیگیرد و در یک جهانی واقعاً ول است، که بایستی آن کسانی که مسئول هستند حوشان باشند. همه‌ی کشورهای دنیا روی فضای مجازی خودشان دارند اعمال مدیریت میکنند، [در حالی که] ما افتخار میکنیم به اینکه ما فضای مجازی را ول کرده‌ایم! این افتخار ندارد! این به هیچ وجه افتخار ندارد. فضای مجازی را بایستی مدیریت کرد. از این امکان مردم استفاده کنند، برای مردم بالاترک وسیله‌ی آزادی است، خیلی هم خوب است آما نباید این وسیله را در اختیار دشمن گذاشت که بتواند علیه کشور و علیه ملت توطئه کند»

پایگاه اطلاع‌رسانی KHAMENEI.IR در همین رابطه گفتگویی با آقای دکتر عبدالحسین کلاتری، سرپرست پژوهشگاه فضای مجازی انجام داده است.

«طی دو دهه که زمان زیادی نیست، فضای مجازی گسترش و شکفتی زیادی در زندگی حقیقی انسان داشته است، به نظر شما این گسترش تا کجا ادامه دارد و چه ابعدای از زندگی انسان را متحول می‌کند؟»

«یکی از مهم‌ترین موضوعات آینده‌پژوهی در عصر دیجیتال که از ادبیات پژوهشی بسیاری غنی برخوردار است، مطالعه و پیش‌بینی در خصوص آینده‌ی اینترنت و فضای مجازی است. تحلیل ما این است که فضای مجازی امتداد و بسط‌یافته‌ی فضای واقعی و از آن ممزوج است و آثار و پیامدهای آن حقیقی است.

اخیراً (مقاله‌ای از مایک لیبهولد (MikeLiebhold) از متخصصین آزمایشگاه فناوری آینده‌ی IFTF مطالعه می‌کردم که توضیح می‌داد دنیای آینده ترکیبی از واقعیت و فضای مجازی است و این درهم‌تنیدگی به‌حدی خواهد رسید که تفکیک آن دو از هم تقریباً غیرممکن خواهد شد. به‌عنوان مثال، زمانی را در نظر بگیرید که همه برای تعامل با محیط اطراف خود از شبکه‌ها و یا حتی لنزهای واقعیت‌افزوده استفاده می‌کنند. در چنین جهانی وب در دنیای واقعی ظاهر می‌شود و از پشت صفحه‌ای نمایش خارج خواهد شد.

به‌رحال، اگر فضای مجازی را نظام‌های اجتماعی برآمده از تعامل کاربران بر بستر شبکه بدانیم، ابعاد تحولات این فضا در زندگی انسان را به سبب به‌مثابه‌ی یک سیستم اجتماعی-فنی در هر سه رکن شبکه، کاربر و نظام‌های اجتماعی پیگیری کرد. البته، وقتی از نظام اجتماعی صحبت می‌کنیم عام‌ترین معنای آن مدنظر است که تمامی خرده نظام‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی را در برمی‌گیرد.

در رکن اول، فناوری اطلاعات و ارتباطات هم ظرفیت‌های ارتباطی زندگی بشر را توسعه‌داده و هم با ظرفیت‌های اطلاعاتی خود قوه‌ی تحلیلی و تجریدی بشر را تقویت‌کرده؛ از سویی با دیجیتالی‌شدن حداکثری داده‌ها توسط فناوری اطلاعات، قدرت و امکان ذخیره‌سازی و پردازش داده‌ها به طرز شگرفی متحول‌شده تا حدی که ماشین‌های فناوری اطلاعات را به نقطه‌ی «هوشمندی» رسانده است، از سوی دیگر، در فناوری ارتباطات شاهد تحول در کیفیت، سرعت و گستردگی ارتباطات بشری هستیم تا حدی که بشر از ارتباط فراتر رفته است و سخن از «فرااتصال» به میان آمده که در وب معنایی شبیه به تله‌یاتی در روابط اجتماعی محقق می‌شود. اگر دایره‌ی کاربران را به اشیاء تعمیم دهیم و اینترنت اشیاء را نیز لحاظ کنیم وضعیت کاربری پیچیده‌تر می‌شود. خلاصه اینکه این اشیاء با هوشمندسازی روزبه‌روز در ارتباطات شبکه‌ای وسیع‌تری قرار می‌گیرند و اینترنت اشیاء اجتماعی را شکل می‌دهند. در رکن دوم که کاربران باشند، این فضا

مواظب باش!

خطر شایعات در فضای مجازی را جدی بگیریم.

نیامده، به‌سرعت تجدیدنظر شود. بدین ترتیب، ما باید در خصوص مسائل مختلف و سطوح گوناگون زندگی اجتماعی و حاکمیتی قابل به تفکیک شویم. همانند بسیاری از کشورهای جهان پارای از امور هستند که با رویکرد سلبی قابل مدیریت هستند. مسائل مربوط به امنیت ملی، بهداشت عمومی و در برخی موارد، مسائل مربوط به حوزه‌ی آموزش، اقتصاد و از این قبیل نیازمند مدیریت سلبی هستند از سویی دیگر، بسیاری از امور هستند که شیوه‌های اجبایی پاسخ بهتری می‌دهند. مهم‌ترین مصداق این امور مسائل فرهنگی، اعتقادی و اخلاقی است. در حوزه‌ی فرهنگ، ما به‌شدت نیازمند حرکت به‌سمت تولید محتوا و رقابتی‌کردن فضا هستیم و در کنار آن نیز باید از مدیریت سلبی با مسئولیت‌پذیر کردن پلتفرم‌ها استفاده کرد.

متأسفانه در کشور ما عموماً پلتفرم‌های خارجی هیچگونه مسئولیتی ندارند و حتی حداقل موازین و قواعدی که کشورهای غربی و آمریکا و اخیراً در ترکیه رعایت می‌شود نیز برای ایران مراعات نمی‌کنند و خود را پاسخگو نمی‌دانند و هیچ نماینده‌ای در کشور و خارج از کشور برای مسائل ایران و کاربران آسیبدیده از این پلتفرم‌ها ندارند و ظاهرآ راه و عزمی جدی برای پاسخ‌گوتردن آن‌ها در کشور وجود ندارد.

عجیب اینجاست که به‌جای اینکه خشم‌ها و کوشش‌ها معطوف به فعالیت و انگارانه‌ی پلتفرم‌های خارجی در داخل کشور شود و با اجرای مضمونات، فضا مدیریت شود، با دوگانگی‌های کاذب آدرس غلط به فیلترینگ داده می‌شود. حال آنکه واقعیت این است که این نوع فعالیت و انگارانه خود زمینه‌ساز تاوتمام فیلترینگ است و خواسته و ناخواسته با به چالش کشیدن ارزش‌های فناوری‌های نوین ارتباطی و تبدیل‌شدن اینترنت به اصلی‌ترین وسیله‌ی انتقال اطلاعات، «محتوا» به محورترین مؤلفه‌ی ایجاد ارتباطات و نظام اجتماعی در فضای مجازی تبدیل شده است. لذا همه‌ی کشورها، نیازمند حکمرانی بر محتوا در قلمرو سرزمینی حکومت خود هستند. خطمشی محتوا که کیفیت اعمال کنترل را بررسی کرده و مشخص می‌کند که چه محتوایی (موضوع)، توسط وب یکسانی (عامل) و با چه ابزاری باید کنترل شود؟ اصل خطمشی محتوا، یکی از موضوعات مورد رفقای همه‌ی دولت‌ها و به‌عنوان حوزه‌ای از حوزه‌های خطمشی‌گذاری عمومی است، آما آنچه مورد اختلاف است، توافق بر سر مصادیقی است که محتوایست که کنترل می‌گردد. سه دلیل عمده را می‌توان برای خطمشی محتوا برشمرد:

۱- جلوگیری با دانش به تهدیدهای امنیتی
۲- محدودکردن محتوا یا خدمات ناخوشایند (مناسبت)، مقرر یا غیرقانونی برای دولت‌ها، کارفرمایان و یا افراد خاص)
۳- محدودکردن دسترسی به‌دلایل تجاری و مالی

کشورهای مختلف دنیا الگوهای متفاوتی را برای کنترل محتوا توسعه داده‌اند که در نتیجه‌ی آن بازیگران مختلفی درگیر شده‌اند. روش‌های مختلف فنی، قانونی، هنجاری و فرهنگی برای کنترل محتوا و مدیریت ارتباط در مبدأ، کانال ارتباطی و مقصد پیام وجود دارد که چگونگی کنترل را برای ما مشخص می‌کند، آما فراتر از برخورد سلبی با ایچایی، مسئله‌ی اصلی «مواجهه‌ی فعال» است که در مقابل رویکرد منفعل قرار دارد، چه رویکردی است که تمام و کمال اقتضات این فضا را می‌پذیرد و چه رویکردی که صرفاً کار حذفی انجام دهد

در منفعل‌بودن در این فضا یکسان هستند در رویکرد فعال، ارائه‌ی خدمات با کیفیت مانع از بروز بسیاری از مشکلات‌شده و رویکرد سلبی را تا حدود زیادی بلاوجه می‌سازد. به‌علاوه، آنچه مسلم است اینکه در یک نظام کامل خطمشی محتوا هیچ‌گاه یک ابزار به‌تنهایی استفاده نمی‌شود؛ چراکه با یک پدیده‌ی تک‌بعدی و ایستا روبه‌رو نیستیم. در نتیجه اتخاذ یک رویکرد دائمی و تک‌بعدی مطمئناً اثربخش نخواهد بود. این رویکردی در کنترل فضای مجازی مؤثر واقع می‌شود که ترکیبی از مجموعه اقدامات به همراه پایش و بررسی مستمر نتایج باشد. در جایی که راهکاری مؤثر واقع‌شده، آن راهکار تقویت و توسعه می‌دهد و در جایی که نتیجه‌ی دل‌خواه به‌دست

گفتگویی خواندن پایگاه اطلاع‌رسانی KHAMENEI.IR با دکتر عبدالحسین کلاتری، سرپرست پژوهشگاه فضای مجازی